

POSUDEK

vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Karolína Nová

Název práce: Občanská válka v Libyi a její mezinárodněprávní důsledky

Titul, jméno a příjmení vedoucího práce: Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.

Pracoviště vedoucího práce: ZČU, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva

Předložená diplomová práce (DP) představuje ze strany diplomantky druhý pokus o vytvoření takové závěrečné práce, která by mohla být úspěšně obhájena. Stejně jako v prvním případě i tentokrát zůstala nevyužita možnost konzultovat práci s jejím vedoucím. Je samozřejmé, že konzultace nepředstavují povinnost, kterou by studenti museli před odevzdáním práce splnit. V tomto případě je ale zřejmé, že pokud by diplomatka konzultace v přiměřeném předstihu využila, mohlo by množství nedostatků – obsahových, ale zejména formálních – být odstraněno před odevzdáním práce a jejím hodnocením.

Pozitivní změnou oproti předchozí verzi DP je volba základního hlediska. Diplomantka si v úvodu práce vytyčuje jasný cíl, a sice analyzovat postup Rady bezpečnosti OSN v případě války v Libyi z hlediska „uplatnění principu Responsibility to Protect“ (R2P). Této základní volbě se snaží podřídit i obsah práce, byť se jí to daří pouze částečně. Relevantní je zejména kap. 4, kterou lze považovat za ústřední a zároveň nejlepší kapitolu celé DP, případně kap. 7 a 8. Z uvedeného však zároveň plyne, že značná část práce je z hlediska stanoveného cíle bezvýznamná nebo přinejmenším není z DP jasné, jaký význam ostatní kapitoly mají pro splnění cíle, který si diplomantka stanovila.

Mnohé kapitoly navíc poukazují na slabou orientaci diplomantky v základních pojmech a struktuře mezinárodního práva veřejného (MP). To se nejlépe ukazuje hned v první kapitole DP. Uvedu několik příkladů:

- na s. 3 diplomantka uvádí, že použití ozbrojené síly je v souladu s MP v případě, „účastní-li se [stát] ozbrojené akce proti útočníkovi na základě rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN“; agrese je však pouze jedním z důvodů, pro který RB může rozhodnout o použití síly;

- na s. 4-5 předkládá definici války převzatou z internetových stránek MVČR(!); je ale zřejmé, že ačkoliv přerušení „normálních politických a diplomatických aktivit“ mezi dotčenými stranami, případně „mobilizac[e] všech dostupných zdrojů“ jsou s válkou obvykle spojeny, o definiční znaky se nejedná;

- na s. 6 uvádí, že Protokol I k ŽÚ z r. 1949, přijatý v r. 1977, „upravuje postavení příslušníků národně osvobozenecých hnutí a posiluje funkci Mezinárodního výboru Červeného kříže“; to je sice pravda, nicméně – jak už název Protokolu napovídá, jeho primární funkce je jiná;

- na s. 11 uvádí, že „[o]proti rozhodnutí jiných orgánů jsou rozhodnutí [RB] pro členské státy právně závazná a mohou být vynucována“; RB bezpečnosti však jistě není jediným orgánem s pravomocí vydávat závazná rozhodnutí, a to ani v rámci OSN.

Tímto způsobem by bylo možné pokračovat dále. Je možná trochu ironií, že kap. 1 není pro DP nijak důležitá a diplomantka ji mohla úplně vynechat, aniž by tím práce utrpěla.

Jak už jsem uvedl, kapitoly zaměřené na rezoluce RB a jejich hodnocení z hlediska R2P jsou zdařilejší. Ani zde se však diplomantka nevyhýbá omylům a nepřesnostem. Například když na

s. 38 uvádí, že při rozhodování podle kap. VII Charty OSN „v první řadě musí ze strany RB OSN dojít k opatřením bez využití vojenské síly“. Nic takového však z Charty OSN nevyplývá.

Slabé kvalitě obsahu DP odpovídají i elementární nedostatky při práci s prameny. Ačkoliv platí, že při psaní odborného textu by měl každý vycházet zejména s primárních pramenů, mezi které můžeme řadit i dokumenty *soft law*, poté z pramenů sekundárních, a sice především z odborné literatury, kterou lze příležitostně kombinovat s online zdroji zásadní povahy, diplomantka postupuje zcela opačně. S primárními prameny pracuje sporadicky, použitou odbornou literaturu tvoří ponejvíce učebnice MP a naprostá většina informací je čerpána z internetových stránek různorodé kvality (jako např. výše zmíněné stránky MVČR). Dokonce i při popisu ústředního tématu DP, tj. doktríny R2P, vychází zejména z informace určené laické veřejnosti zveřejněné na stránkách MZV. Z té jsou v práci kopírovány celé odstavce, a to navíc bez toho, aby byly jako přímé citace označeny uvozovkami (což je forma plagiátorství, byť se ho diplomantka dopustila spíše z neznalosti než nedostatku dobré vůle).

Ostatně lze říci, že celkově je způsob citování zdrojů, vytváření poznámek pod čarou, jakož i závěrečného seznamu literatury naprosto katastrofální. Odkazy nemají jednotný charakter, nesprávně uvedeny jsou opakované odkazy, v některých poznámkách chybí údaje nezbytné k jasné specifikaci zdroje, seznam literatury nemá jednotnou formu a není řazen abecedně. To jsou přitom věci, které při seznámení se s příslušnými pravidly a vyvinutí přiměřeného úsilí musí zvládnout každý. Nízkou kvalitu práce pak už jen podtrhuje velmi nedbalá úprava.

Ačkoliv tedy v případě předložené DP došlo k určitému kvalitativnímu posunu oproti předchozí verzi, nachází se i tato práce na samé hranici hájitelnosti. Většinu vytýkaných nedostatků by přitom bylo možné napravit jen prostřednictvím přepracování DP. Přesto snad alespoň některé vady bude možné zhojit v průběhu obhajoby. Pokud tedy bude obhajoba úspěšná, navrhuji hodnotit práci stupněm 3 (dobře).

K obhajobě navrhuji následující otázku: Jaké postavení má doktrína R2P z hlediska pozitivního mezinárodního práva? Jsou jednotlivé pilíře R2P pro státy závazné? Je pro státy závazná R2P jako celek? Anebo je doktrína R2P závazná pouze v některých svých částech? Pokud ano, v kterých a co je v těchto případech pramenem závazku?

V Praze dne 16.1.2022

Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.